

EURO COINS GENESIS EXPO

SL

RAZSTAVA nastanek evro (euro) kovancev

RAZSTAVA

NASTANEK EVRO (EURO) KOVANECV

PREDSTAVITEV RAZSTAVE

Ta razstava prikazuje, kako so bili izbrani motivi na nacionalnih in evropskih straneh evro (euro) kovancev. Videli boste, kakšni motivi bi lahko bili na kovancih namesto izbranih.

Vsaka država je uporabila svoj postopek izbire. Izbira podobe je bila prosta, vendar je morala vključevati dvanajst zvezdic, ki simbolizirajo Unijo, in datum kovanja denarja.

Evropsko unijo danes sestavlja 18 republik in 7 monarhij. Evro (euro) območje vključuje 8 republik in 4 monarhije, ki so vse močno vplivale na simbole na nacionalnih straneh kovancev.

Z zgodovinskega in pogosto tudi ustavnega vidika je portret vladajočega vladarja na kovancu obveznost za države, ki niso republike. To pravilo se je upoštevalo vsaj pri kovancih za en ali dva evra (euro). Vendar pa so celo v nekaterih od teh držav organizirali natečaje za grafično podobo. V državah z republiško ureditvijo zgodovina denarja včasih vključuje simbolno stalnico v motivih. Tak primer je Irska s keltsko harfo (za katero ni bil organiziran natečaj).

Kar zadeva prvotno evropsko stran kovanca, je bil postopek izbire končnih motivov strog, podrobnosti so opisane na naslednjih panojih. O predstavitvi zemljevida Evrope na izbrani evropski strani kovanca so potekale dolge razprave. Vsaka država je vztrajala pri tem, da so prikazani njeni otoki. Zagotovo boste z zanimanjem prebrali vse o pragmatičnih kompromisih, ki so bili na koncu sprejeti. Po priključitvi desetih novih držav članic k Evropski uniji maja 2004 je bila sprejeta odločitev, da se spremeni motiv na skupni sprednji strani dvobarvnih kovancev (za 1 in 2 evra (euro)) in kovancev iz nordijskega zlata (za 10, 20 in 50 centov), saj je prvotni motiv teh kovancev prikazoval 15 držav članic pred širitvijo. Spremenjeni motiv se bo upošteval pri izdelavi kovancev od leta 2007 naprej.

Na tej razstavi se boste seznanili tudi z različnimi osnutki simbola evra (euro).

IZBIRA PRVOTNE EVROPSKE STRANI KOVANCEV

NATEČAJ ZA PRVOTNO EVROPSKO STRAN

Na neuradnem sestanku Ekonomsko-finančnega sveta v Veroni spomladi leta 1996 so se vlade odločile, da bodo imeli evro (euro) kovanci evropsko in nacionalno stran. Komisiji so zaupale organizacijo izbire skupne strani, državam članicam pa prepustile, da same izberejo nacionalno stran (pri čemer je edina obveznost, da na tej strani prikažejo dvanajst zvezdic). V letu 1996 so bili v vseh državah članicah, razen na Danskem, organizirani natečaji za grafično podobo, na katerih naj bi se izbrale največ tri serije kovancev. Kandidati so morali predlagati celotno serijo kovancev in izbrati eno izmed naslednjih treh tem "arhitekturni in ornamentalni slog", "cilji in ideali Evropske unije" in "evropske osebnosti". Evropska ocenjevalna komisija, ki ji je predsedoval generalni sekretar Evropske komisije in ki so jo sestavljali neodvisni strokovnjaki zelo različnih poklicev (umetnost, oblikovanje, numizmatika, predstavniki potrošnikov itd.), je 13. marca 1997 izbrala devet izmed šestintridesetih serij, ki jih je prejela iz držav članic. Hkrati so potekala posvetovanja z direktorji kovnic o industrijski izvedljivosti različnih motivov.

IZBIRA

Komisija je nato po vsej Evropski uniji organizirala anketo javnega mnenja (kvantitativna in kvalitativna raziskava vzorca, ki je zajemala 2000 ljudi), v katero je vključila splošno javnost in poklicne organizacije, ki predstavljajo največje uporabnike kovancev. Serija, ki so jo izbrali finančni ministri in potrdili predsedniki držav in vlad na Evropskem svetu v Amsterdamu, je bila tudi serija, ki se je najbolje izkazala v anketi javnega mnenja, saj je dobila skoraj 64 % pozitivnih odgovorov in pri tem ni bilo večjih razlik med državami, spoloma ali ravnmi izobrazbe. Avtor je Luc Luycx, mlad grafični oblikovalec iz belgijske kraljeve kovnice.

Motiv na kovancih prikazuje zemljevid Unije v različnih oblikah in ima, kakor je bilo navedeno v izjavi za tisk, dinamično ozadje, sestavljeno iz zvezd. Prvi trije kovanci (za 1, 2 in 5 centov) prikazujejo Evropo v svetu. Kovanci za 10, 20 in 50 centov simbolično prikazujejo Unijo kot skupino narodov. Na kovancih za 1 in 2 evre (euro) pa je upodobljena Evropa brez meja.

POZNEJŠE PRILAGODITVE

Oblikovalec je ob koncu leta 1997 izvedel kompleksne spremembe motiva kovancev, da bi upošteval zahteve držav članic po izboljšanju kakovosti zemljepisne predstavitve. Luksemburg na primer prvotno ni bil viden na kovancih za 1 ali 2 evra (euro), enako težavo je imela Portugalska s kovanci za 2 evra (euro), Danska je bila presenečena, da je otok Fyn na nekaterih kovancih priključen kopnemu, Grčija je menila, da je obris obale Peloponeza na kovancih za 10, 20 in 50 centov nepravilen, in želela, da se na kovancih za 1 in 2 evra (euro) upodobi Kreta, Švedska je želela prikaz otoka Gotland, Finska otoka Aland, Združeno kraljestvo pa Hebridov, oblika Nemčije je bila nepravilna na kovancih za 10, 20 in 50 centov, manjkala je meja med Irsko in Ulstrom ter med Španijo in Portugalsko, Španija pa je želela, da so na kovancih za 1 in 2 evra (euro) prikazani tudi Kanarski otoki. Za lažjo izvršitev teh zahtev je bila sprejeta odločitev, da se prikažejo le otoki, večji od 2500 kvadratnih kilometrov, in otočja, večja od 5000 kvadratnih kilometrov.

SPREMEMBA (DVOBARVNIH KOVANCEV IN KOVANCEV IZ NORDIJSKEGA ZLATA) PO ŠIRITVI EU

Prvotni motiv na skupni sprednji strani dvoobarvnih kovancev (za 1 in 2 evra euro)) in kovancev iz nordijskega zlata (za 10, 20 in 50 centov) je prikazoval 15 držav članic Unije pred širitvijo za 10 novih držav članic 1. maja 2004. Težko si predstavljamo, da bi morale nove države ob uvedbi evra (euro) kovati evro (euro) kovance s skupno sprednjo stranjo, na kateri njihova država ne bi bila upodobljena. Zato so ministri za gospodarske in finančne zadeve junija 2005 odločili, da je treba skupno sprednjo stran spremeniti in hitro končati vse potrebne dejavnosti, da bodo države, ki bodo evro (euro) najverjetneje uvedle leta 2007, lahko kovale kovance z novo skupno sprednjo stranjo. Vsi evro (euro) kovanci v obtoku bodo seveda še naprej veljavni in se ne bodo nadomestili.

BELGIJA

V Belgiji so se odločili uporabiti enako nacionalno hrbtno stran na vseh evro (euro) kovancih in si prizadevati, da bi prikazali povezavo z nacionalnimi kovanci. Ta motiv je izbrala komisija, ki so jo sestavljali visoki uslužbenci, strokovnjaki za numizmatiko in umetniki.

Kovanec prikazuje kralja Alberta II. Letnica in kraljev monogram (velika črka A s krono na vrhu) sta umeščena med zvezdice. Avtor motiva je Jan Alfons Keustermans, direktor akademije za likovno umetnost v Turnhoutu.

NEMČIJA

V Nemčiji je izbiro opravila komisija, ki so jo sestavljali visoki uslužbenci in strokovnjaki za numizmatiko. Izbrani so bili trije različni motivi.

Orel je tradicionalni simbol suverenosti Nemčije. Komisija je pohvalila njegovo "linearno obliko, ki se popolnoma prilega v sredino med zvezdami". Orel, ki je delo Heinza in Snechane Russewa Hoyer, je upodobljen na kovancih za 1 in 2 evra (euro).

Brandenburška vrata so simbol delitve Nemčije, ki ji je sledila njena ponovna združitev. "Motiv kovanca poudarja odprtje vrat ter ponovno združitev Nemčije in Evrope." Oblikoval ga je Reinhart Heinsdorff. Motiv je upodobljen na kovancih za 10, 20 in 50 centov.

Hrastova veja spominja na nemški pfenig, vendar ga ne posnema. Ta motiv, ki ga je oblikoval prof. Lederbogen, se pojavlja na kovancih za 1, 2 in 5 centov.

GRČIJA

Kovanec za 2 evra (euro) upodablja mitološki prizor Evrope, ki jo je ugrabil Zevs v obliki bika (motiv iz mozaika v Šparti).

Na kovancu za 1 evro (euro) je prikazana sova (podoba nastala na podlagi nekdanjega atenskega kovanca za 4 drahme).

Kovanec z nominalno vrednostjo 50 centov (50 lepta) prikazuje Eleftherios Venizelos (1864–1936), ki je bil ena izmed najpomembnejših političnih osebnosti v Grčiji. Eleftherios Venizelos, ki je naloge predsednika grške vlade opravljal sedemkrat, je bil pionir socialne reforme in vsestranski diplomat.

Na kovancu za 20 centov (20 lepta) je upodobljen Ioannis Capodistrias (1776–1831), vodilni državni in evropski politik in diplomat ter prvi voditelj Grčije (1830–1831) po vojni za neodvisnost. Potem ko je Ioannis Capodistrias v zadnji fazi revolucije prevzel vodilno vlogo in bil ključnega pomena za končno zmago, je veliko prispeval tudi na k notranji politiki, izobraževanju, pravosodju, javnim delom, socialnemu varstvu, kmetijstvu, živinoreji, trgovini in pomorstvu.

Na kovancu za 10 centov (10 lepta) je upodobljen Rigas Fereos Velestinlis (1757–1798). Rigas Fereos Velestinlis, predhodnik in vodilna osebnost grškega razsvetljenstva, je bil tudi vizionar osvoboditve Balkana izpod turške nadvlade, goreč zagovornik grškega gibanja za neodvisnost in mučenik takrat zasojenega naroda.

Kovanec za 5 centov (5 lepta) predstavlja moderni tanker in odraža inovativni duh grškega pomorstva.

Kovanec za 2 centa (2 lepta) kaže korveto, vrsto ladje, ki so jo uporabljali v grški vojni za neodvisnost (1821).

Kovanec za 1 cent (1 lept) prikazuje sodobni model atenske troveslače, ki izvira iz časa atenske demokracije (peto stoletje pr. n. š.).

ČLANICE OBMOČJA EVRA (EURO)

ŠPANIJA

V Španiji je premier José Maria Aznar 2. marca 1998 predstavil serijo kovancev z različnimi stranmi.

Portret kralja Juana Carlosa I. je prikazan na kovancih za 1 in 2 evra (euro).

Miguel Cervantes, oče španske literature, je prikazan na kovancih za 10, 20 in 50 centov zaradi "vsestranskosti njegove osebnosti in dela".

Stolnica Sv. Jakoba v Santiagu de Compostela pa je biser romanske umetnosti v Španiji in eden najbolj znanih romarskih krajev na svetu.

Kovanci za 1, 2 in 5 centov prikazujejo "veličastno fasado Obradoiro, čudovit primer španskega baroka", ki sta jo leta 1667 začela graditi Jose de Toro in Domingo de Andradea.

EVRO (EURO) KOVANCI, KI SO JIH IZDALE DRŽAVE ČLANICE OBMOČJA EURA (EURO)

FRANCIJA

V Franciji so natečaj organizirali, skupaj z natečajem za izbiro evropskih strani kovancev. Sedemindeset kandidatov je predložilo 1240 motivov. Različne projekte so preučili in testirali v anketi javnega mnenja. V komisiji so bili strokovnjaki za numizmatiko, umetniki, nekdanji član Evropske komisije (Christiane Scrivener), člani parlamenta, predstavniki poklicnih strok in igralka (Iržne Jacob), predsedoval pa ji je minister za gospodarske zadeve in finance. Komisija je izbiro opravila aprila 1997.

Drevo na kovancih za 1 in 2 evra (euro) je oblikoval umetnik Joaquim Jimenez. Simbolizira "življenje, kontinuiteto in rast". Obdano je s šestkotnikom, okrog katerega je izpisano geslo republike "liberté, égalité, fraternité".

Sejalec je stalna tema v denarni zgodovini franka. To "sodobno, brezčasno grafiko, ki prikazuje Francijo (...), ki ostaja taka, kakor je, hkrati pa se integrira v Evropo", je oblikoval Laurent Jorio. Sejalec je upodobljen na kovancih za 10, 20 in 50 centov.

Fabienne Courtiade, graver iz kovnice v Parizu, je oblikoval podobo "mlade ženske Marianne z odločnimi potezami," ki poseblja "željo po trdni in trajni Evropi". Njena podoba je na kovancih za 1, 2 in 5 centov.

IRSKA

Na Irskem se je vlada odločila za enotno nacionalno stran na vseh kovancih. Keltsko harfo, tradicionalni simbol Irske, je oblikoval Jarlath Hayes. Na kovancih je vtisnjena letnica in beseda "Eire" (keltska beseda za Irsko).

ITALIJA

V Italiji je predizbor kovancev opravil Tehniški in umetniški odbor na podlagi podrobne razprave, ki je temeljila na anketah javnega mnenja. Končno izbiro pa so opravili televizijski gledalci programa RAI 1 med posebno nedeljsko oddajo februarja 1998 (glej videoprogram).

Italija je poleg Avstrije in Grčije ena od držav, ki so se odločile za različne strani za vsak kovanec. Italijani so motive izbirali med mojstroviniami svoje umetnostne tradicije.

Na kovancu za 2 evra (euro) je upodobljen Rafaelov potret Danteja Alighierija, ki se nahaja v Vatikanski palači v krilu papeža Julija II.

Kovanec za 1 evro (euro) upodablja slavno sliko Leonarda da Vinci, ki je razstavljena v galeriji akademije v Benetkah. Slika prikazuje razmerja človeškega telesa.

Na kovancu za 50 centov je upodobljen kip rimskega cesarja Marka Avrelija na konju, ki so ga leta 1538 prenesli iz Laterana v Kapitol.

Kovanec za 20 centov prikazuje skulpturo Umberta Boccionija, voditelja italijanske futuristične šole.

Kovanci za 10 centov prikazujejo detajl iz ene najslavnejših svetovnih umetnin, "Rojstva Venere" Sandra Botticellija, ki je razstavljena v galeriji Palazzo degli Uffizi v Firencah.

Na kovancih za 5 centov je upodobljen amfiteater Flavius, ki ga je začel graditi cesar Vespazijan leta 75 našega štetja, odprl pa ga je cesar Tit leta 80 našega štetja.

Na kovancih za 2 centa je prikazan stolp "Mole Antonelliana", ki si ga je leta 1863 zamislil Alessandro Antonelli.

Kovanec za 1 cent pa prikazuje grad Castel de Monte, leta 1240 zgrajeno rezidenco cesarja Friderika II.

LUKSEMBURG

V Luksemburgu daje 39. člen Ustave Velikemu vojvodi pravico kovati kovance v skladu z zakonom. Kakor je bilo navedeno v izjavi za tisk, se je "njegova kraljeva visokost Veliki vojvoda Luksemburga odločil, da bo na nacionalni strani evro (euro) kovancev upodobljen portret njegove kraljeve visokosti, prestolonaslednika Velikega vojvode Henrija". Na kovancih je navedena letnica izdaje in beseda Luksemburg v luksemburškem jeziku ("Lëtzebuerg").

Portret je delo Yvette Gastauer Claire (edine kandidatke iz Luksemburga na evropskem natečaju za kovance), ki je bila imenovana "po sporazumu med kraljevo družino in vlado".

NIZOZEMSKA

Komisija za nizozemsko nacionalno stran evro (euro) kovancev je bila imenovana na začetku leta 1998, sestavljala pa jo je šest članov. Izbrala je deset kandidatov, ki so predložili svoje motive.

Ti kandidati so bili Hans van Houwelingen, Gerald van der Kaap,

Karel Martens, Roelof Mulder, Bruno Ninaber van Eyben, Elizabeth Pick, Berend Strik, Peter Struycken, Marianne Theunissen in Emo Verkerk.

Za sodelovanje v zadnjem krogu je komisija upoštevala "raven oblikovalcev, širino vseh slogov in ozadja ter tradicionalne in sodobne vidike".

Držala se je tudi vrste meril za izbor, kakor so simbolizem, moč prispodobe in tehnični vidiki.

Po petih zasedanjih, ki jih je opravila v treh mesecih, je komisija ministru za finance predlagala motiv, ki ga je izdelal Bruno Ninaber van Eyben.

Van Eyben je po izobrazbi oblikovalec, specializiral pa se je za industrijsko oblikovanje.

ČLANICE OBMOČJA EVRA (EURO)

AVSTRIJA

Že julija 1997 so bili vsi umetniki, ki so sodelovali na avstrijskem natečaju za skupno evropsko stran kovancev, povabljeni k ponovnemu sodelovanju na natečaju za nacionalno stran kovancev.

Žirijo je sestavljalo 12 članov: predstavnik Oesterreichische Nationalbank in predstavnik avstrijske kovnice, Adolf Wala, takratni izvršilni direktor OeNB, in predsednik nadzornega odbora avstrijske kovnice, ki sta komisiji predsedovala, trije umetniki, dva strokovnjaka za tržne raziskave in ankete javnega mnenja, zgodovinar, predstavnik organizacije za varstvo potrošnikov in novinar.

Žirija je pri ocenjevanju dajala prednost upodabljanju "tipično avstrijskih" tem, s katerimi se je splošna javnost lahko identificirala. Pozneje so z raziskavo javnega mnenja odkrili, da je zmagovalni motiv zlasti uspešno izpolnil merila doslednosti zamisli, sporočanja, občutka vrednosti, vzbujanja občutka ponosa v Avstriji in kombinacije starega in novega ("od šilinga k evru (euro)").

Za zmagovalnega so 14. novembra 1977 razglasili motiv prof. Josefa Kaiserja. Prof. Kurt Bodlak in Thomas Pesendorfer pa sta se uvrstila na drugo in tretje mesto.

PORTUGALSKA

Na Portugalskem so na podlagi natečaja za grafične podobe izbrali tri različne nacionalne strani. Kovance je oblikoval Vitor Manuel Fernandes dos Santos, ki so ga navdihnili simboli portugalskih zgodovinskih korenin in trije pečati prvega kralja Don Afonsa Henriquesa.

Na kovancih za 1 in 2 evra (euro) so prikazani portugalski gradovi in grbi, umeščeni med evropske zvezdice, ki simbolizirajo "dialog, (...), izmenjavo vrednot in dinamiko razvoja Evrope". Na sredini kovanca je kraljev pečat iz leta 1144.

Pečat, upodobljen na sredini kovancev za 10, 20 in 50 centov, je iz leta 1142.

Na sredini kovancev za 1, 2 in 5 centov pa je prvi kraljevi pečat iz leta 1134 s ključno besedo Portugalska.

FINSKA

Na Finskem so motive izbrali decembra leta 1997 na podlagi projektov, ki so že bili sestavljeni za prejšnje izbore. Teme naj bi bile podobne motivom, ki so se pojavljali na nacionalnih kovancih. Podoba cvetov arktične robidnice, ki jo je izdelal Raimo Heino za natečaj leta 1988, se pojavlja na kovancih za 2 evra (euro).

Dva laboda, ki letita čez jezero, sta delo umetnika Perttija Mäkinena. Z njima je nastopil na natečaju za oblikovanje spominskega kovanca ob 80. obletnici neodvisnosti Finske. Upodobljena sta na kovancih za 1 evro (euro).

Podoba heraldičnega leva je reprodukcija kiparke Heikki Häiväoja. Na Finskem so ga uporabljali na kovancih za 1 marko od leta 1964 do leta 1993, zdaj pa je upodobljen na kovancih za 1, 2, 5, 10, 20 in 50 centov.

Evro (euro) kovanci, ki jih pripravljajo prihodnje

ESTONIJA

Na večer 12. obletnice ponovne uvedbe estonske krone, 18. junija 2004, je guverner Eesti Pank (estonske centralne banke) napovedal natečaj za oblikovanje nacionalnih motivov estonskih evro (euro) kovancev. Natečaj za oblikovanje je bil odprt za vse, posameznike in skupine. Rok za oddajo vzorcev za kovance je bil 19. oktobra 2004. Eesti Pank je prejela 134 vzorcev.

Žirija, ki jo je imenovala Eesti Pank, je 9. novembra 2004 izbrala deset najboljših vzorcev, za katere so Estonci nato od 4. do 11. decembra 2004 telefonsko glasovali in oddali 45 453 glasov. Pri glasovanju so upoštevali po en sam klic iz vsakega mobilnega telefona in po tri klice z vsakega fiksne telefona. Rezultati so bili objavljeni na tiskovni konferenci 15. decembra 2004. Vzorec, ki je zmagal z 12 482 glasovi, se imenuje Hara 2, oblikoval pa ga je Lembit Lõhmus.

Motiv kaže obris Estonije z besedo "Eesti", imenom države v estonščini. "Malo držav v Evropi ima tako privlačen in zanimiv obris kot Estonija. Simbol si je lahko zapomniti," je rekel Lõhmus.

Guverner Eesti Pank se je zahvalil vsem tistim, ki so glasovali, in vsem oblikovalcem, ki so sodelovali na natečaju. Povedal je, da je bil prepričan, da je natečaj povečal stopnjo ozaveščenosti ljudi o evru (euro) in sprožil zanimanje širšega kroga ljudi o zadevah, ki se nanašajo na enotno valuto.

LITVA

V Litvi bodo na željo večine litovskega prebivalstva, kakor je pokazala anketa, ki jo je izvedla Banka Litve, evro (euro) kovanci zaznamovani s simbolom litovskega nacionalnega motiva *Vytis*.

Odprti natečaj za oblikovanje mavčnih vzorcev nacionalnih motivov evro (euro) kovancev je bil objavljen sredi leta 2004. Sodelovalo je 14 oblikovalcev in ti so do oktobra predstavili 54 mavčnih vzorcev.

Odbor za oblikovanje in proizvodnjo denarja Banke Litve, vključno z zunanjimi svetovalci, je izbral in nagradil pet vzorcev, za skupnega zmagovalca pa je bil izbran kipar Antanas Žukaukas.

Svet Banke Litve je 24. februarja 2005 za nacionalni motiv evskih kovancev odobril tri mavčne vzorce, ki jih je oblikoval Žukaukas: enega za kovanca za 2 in 1 evro (euro); enega za kovance za 50, 20 in 10 centov; ter enega za kovance za 5, 2 in 1 cent;

Na vseh evro (euro) kovancih bo upodobljen prirejen nacionalni simbol Litve, *Vytis* (vitez na konju), eden izmed najstarejših nacionalnih simbolov v Evropi.

Obkrožalo ga bo 12 zvezd, v ozadju kovancev za 2 in evro (euro) pa bodo navpične črte; v ozadju kovancev za 50, 20 in 10 centov bodo vodoravne črte; na kovancih za 5, 2 in 1 cent pa bo ozadje brez vzorca.

države članice območja evra (euro)

SLOVAŠKA

NBS (slovaška centralna banka) je izbrala motive za slovaške nacionalne strani evro (euro) kovancev.

Kovanca za 1 in 2 evra (euro) bosta prikazovala "dvojni križ med tremi hribi", delo Ivana Rehaka. Ta simbol je upodobljen v slovaškem nacionalnem grbu. Na kovancih je "dvojni križ" na skalnati reliefni podlagi, kar kaže na trdnost in moč države.

Kovanci za 50, 20 in 10 centov prikazujejo bratislavski grad, delo Jana Cernaja and Pavola Karolyja. Bratislavski grad je znan po svojem dominantnem položaju nad slovaškim glavnim mestom. Je nacionalni spomenik in eden izmed najbolj znanih simbolov Bratislave in Slovaške. Podobo gradu prekriva uradni državni grb Slovaške.

Na kovancih za 5, 2 in 1 cent bo upodobljena gora Krivan, delo Drahomirja Zobeka. Ta gorski vrh v Visokih Tatrah je povezan z bojem za nacionalno zavest, ki ga je vodila skupina slovaških intelektualcev "Šturovci", zbranih okoli pisatelja, pesnika in nacionalnega buditelja Ludovita Štura. Ker predstavlja Visoke Tatere, je gora Krivan tudi simbol raznolikosti slovaških naravnih virov.

Upravni odbor slovaške centralne banke je motive izbral, ker je menil, da zelo primerno predstavljajo Slovaško in njeno evropsko kulturno in zgodovinsko tradicijo ter njeno bogato naravno dediščino. Novembra 2005 je tudi raziskava javnega mnenja pokazala, da so bili ti motivi ljudem izmed motivov anonimnega javnega natečaja za oblikovanje nacionalne slovaške strani evro (euro) kovancev, organiziranega julija 2004, najbolj všeč.

Evro (euro) kovances slovaško nacionalno stranjo naj bi začeli kovati leta 2008, v pričakovanju Odločbe Sveta EU o pristopu Slovaške k območju evra (euro) 1. januarja 2009.

Evro (euro) kovanci, ki jih pripravljajo prihodnje države članice območja evra (euro)

SLOVENIJA

Slovenija se je odločila za upodobitev raznih motivov na vsakem od osmih evro (euro) kovancev. Ime države SLOVENIJA je izpisano v slovenskem jeziku med zvezdami na nacionalni strani vsakega od evro (euro) kovancev.

Kovanec za dva evra (euro): predstavljena podoba je reliefni obris portreta največjega slovenskega pesnika z delom pesmi, izpisane v njegovi pisavi, ki je tudi slovenska himna, in izpisom pesnikovega imena FRANCE PREŠEREN.

Kovanec za en evro (euro): predstavljen je portret protestanta Primoža Trubarja, ki je napisal prvo slovensko tiskano besedilo. Znamenite so njegove besede STATI INU OBSTATI.

Kovanec za petdeset centov: upodobljena je reliefna podoba Triglava, najvišje slovenske gore (2864 m) s troglavim vrhom. Na kovancu je izpisano: OJ TRIGLAV MOJ DOM.

Kovanec za dvajset centov: upodobljena sta dva konja lipicanca pri igri.

Kovanec za deset centov: predstavljen je projekt slovenskega parlamenta, ki ga je izdelal najznamenitejši slovenski arhitekt Jože Plečnik kot slutnjo bodoče narodove samostojnosti z napisom: KATEDRALA SVOBODE. Projekt ni bil nikoli realiziran.

Kovanec za pet centov: upodobljen je sejalec (pogosto uporabljen motiv mnogih umetnikov slikarjev) v simbolni gesti, ko trosi semena (25 zvezd, kar predstavlja število držav članic Evropske unije v trenutku prevzema slovenskega evra (euro)). Semena se še v zraku preoblikujejo v podobo nebesnih teles v orbiti.

Kovanec za dva centa: upodobitev reliefne podobe knežjega kamna (kakršen je danes), ki predstavlja starodaven simbol hierarhije organizirane oblasti v slovenski zavesti.

Kovanec za en cent: motiv štokrlje, star simbol rojstva in dolgega življenja, je kot simbol nadaljevanja prevzet iz obstoječega kovanca za dvajset tolarjev (avtor Janez Boljka).

Postopek za določitev nacionalne strani slovenskih evro (euro) kovancev je bil dvostopenjski: najprej zbiranje pisnih predlogov in določitev motivov, potem oblikovanje idejnih osnutkov nacionalne strani evro (euro) kovancev. Aktivnosti prve stopnje so se začele aprila 2004 s preliminarnimi razpravami z numizmatiki, oblikovalci in strokovno javnostjo. Nato je bilo v medijih objavljeno povabilo širši javnosti za zbiranje predlogov za motive. Skupno je sto dvaintrideset predlagateljev predlagalo šeststo devetindevetdeset motivov.

Oblikovan je bil predlog motivov, ki ga je pristojna komisija Banke Slovenije in Ministrstva za finance posredovala v obravnavo Vladi Republike Slovenije.

Na podlagi odločitve Vlade Republike Slovenije se je začela druga stopnja projekta, tj. povabilo oblikovalcem za oblikovanje idejnih osnutkov nacionalne strani slovenskih evro (euro) kovancev. Komisija je povabila k oblikovanju pet znanih oblikovalcev (Jani Bavčer, Edi Berk, dr. Petra Černe Oven, Miljenko Licul in Matjaž Učakar). Za strokovni pregled in oceno idejnih osnutkov nacionalne strani slovenskih evro (euro) kovancev je bila iz vrst uglednih slovenskih umetnikov, oblikovalcev in poznavalcev slovenske kulturne dediščine imenovana strokovna žirija.

Komisija Banke Slovenije in Ministrstva za finance je soglasno sprejela predlog strokovne žirije in odločila, da Vladi Republike Slovenije predlaga za izvedbeni projekt avtorja Miljenka Licula s sodelavcema Majo Licul in Janezom Boljko.

Vlada Republike Slovenije je na 35. redni seji, dne 28. 7. 2005, sprejela sklep, da se strinja z izborom nacionalne strani slovenskih evro (euro) kovancev navedenih avtorjev. O izbrani podobi slovenskih evro (euro) kovancev je obvestila Ekonomsko-finančni odbor – pododbor za kovance – in ta je 5. oktobra 2005 potrdil, da je slovenski predlog izdelan v skladu z evropsko zakonodajo.

Evro (euro) kovanci, ki so jih izdale tretje države, ki so s Skupnostjo sklenile monetarni sporazum

MONAKO, VATIKAN IN SAN MARINO

Te tri suverene majhne države nikoli niso imele svoje valute. Pred prehodom na evro (euro) so uporabljale francoski frank (Monako) in italijansko liro (Vatikan in San Marino). Niso izdajale bankovcev, ampak so kovale kovance, franke in lire, ki so bili drugače oblikovani od francoskih in italijanskih kovancev, imeli pa so enake tehnične značilnosti. Monaški kovanci so imeli status zakonitega plačilnega sredstva samo na ozemlju kneževine, vendar pa so v omejenih količinah krožili zunaj Monaka. Kovanci Vatikana in San Marina so bili zakonito plačilno sredstvo po vsej Italiji.

Ko je frank v Franciji in liro v Italiji nadomestil evro (euro), so tudi Monako, Vatikan in San Marino uvedli evro (euro) – čeprav niso del območja evra (euro). Z Evropsko skupnostjo imajo formalni dogovor o kovanju svojih kovancev.

Vsi ti evro (euro) kovanci so, tako kot vsi drugi, zakonito plačilno sredstvo po vsem območju evra (euro), vendar so izdelani v sorazmerno manjšem številu, v skladu z omejeno velikostjo in prebivalstvom teh majhnih držav.

Monaški evro (euro) kovanec na kovancu za 2 evra (euro) prikazuje njegovo presvetlo visokost, pokojnega princa Rainierja III., na kovancu za 1 evro (euro) podobi princa Rainierja in njegovega sina, prej kronskega princa, zdaj pa princa Alberta II, na kovancih za 10, 20 in 50 centov pečat kraljevske družine Grimaldi ter na kovancih za 1, 2 in 5 centov grb družine Grimaldi.

Evro (euro) kovanci Vatikana kažejo podobo Njegove Svetosti, pokojnega papeža Janeza Pavla II., vladarja Vatikanske mestne države. Sedanja podoba bo nadomestila slika njegovega naslednika Njegove Svetosti papeža Benedikta XVI. Ko je bil sveti sedež nezaseden, je Vatikanska mestna država kovala posebno izdajo evro (euro) kovancev.

Kovanci San Marina na kovancu za 2 evra (euro) prikazujejo državno zgradbo (Palazzo Pubblico); na kovancu za 1 evro (euro) je uradni grb republike; na kovancu za 50 centov so trije stolpi Guaita, Cesta in Montale, na kovancu za 20 centov je sveti Marino, ki je zasnovan na podlagi slike iz šole, katere utemeljitelj je bil Guercino, na kovancu za 10 centov je Bazilika San Marina, na kovancih za 1, 2 in 5 centov pa so tretji stolp, kip svobode in prvi stolp.

IZBIRA SIMBOLA EVRA (EURO)

Simbol evra (euro) je ustvarila skupina, odgovorna za informacijsko kampanjo za evro (euro) pri Evropski komisiji, v svojih komunikacijskih prizadevanjih za enotno valuto. Motiv je moral izpolniti tri preprosta merila:

- moral je biti močno prepoznaven simbol Evrope,
- moral je imeti vizualno povezavo z obstoječimi znanimi simboli valut,
- moral je imeti estetsko privlačen videz in biti preprost za ročno pisanje.

Interno je bilo sestavljenih kakih trideset osnutkov, izmed katerih jih je bilo deset predstavljenih splošni javnosti, ki jih je ocenila po kakovosti. Dva motiva sta se uvrstila mnogo bolje kakor drugi, končno izbiro med njima pa sta sprejela takratni predsednik Evropske komisije in evropski komisar, odgovoren za monetarno unijo in evro (euro).

Za končno izbiro simbola € sta se navdušila zaradi grške črke epsilon, ki sega v klasično dobo in zibelko evropske civilizacije. Simbol je povezan tudi s prvo črko besede "Evropa". Dve vzporedni črtici kažeta na stabilnost evra (euro) in sta prisotni tudi v simbolih za dolar in jen.

Na naslednjih panojih so prvič prikazani nekateri izmed končnih osnutkov.

© Evropske skupnosti, 2006

Generalni direktorat za gospodarske in finančne zadeve

http://europa.eu.int/comm/economy_finance/index_en.htm

Iz angleščine prevedel GD za prevajanje pri Evropski komisiji ob pomoči Banke Slovenije.

Dodatne informacije o razstavi "Nastanek evro (euro) kovancev":

Evropska komisija, BU1 4/171, B-1049 Bruselj

ECFIN-COMMUNICATION@cec.eu.int

Telefaks: (32-2) 2980998

Vir: EURO PAPERS, "Euro coins, from design to circulation", številka 37, maj 2000

Dopolnjena različica za razstavo iz aprila 2006, Evropska komisija

Dopolnjena različica za Estonijo iz leta 2005, Centralna banka Estonije

Dopolnjena različica za Litvo iz leta 2005, Centralna banka Litve

Dopolnjena različica za Slovaško iz leta 2006, Nacionalna banka Slovaške

Dopolnjena različica za Slovenijo iz leta 2006, Banka Slovenije

